

Na osnovu čl. 16, 61. stav (1) i 99. stav (4) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09), te člana 77. stav (2) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), pododjeljak C, tačka-M.A.302(d) Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/14) generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi:

INSTRUKCIJU KOJOM SE UTVRĐUJU ZAHTJEVI VEZANI ZA PREGLEDE ZRAKOPLOVA, ZRAKOPLOVNIH KOMPONENATA I NJIHOVIH RESURSA

Član 1. (Područje primjene)

Ova instrukcija se primjenjuje na sve zrakoplove koji su upisani u Registar civilnih zrakoplova Bosne i Hercegovine, osim ako drugim propisom nije drugačije određeno.

Član 2. (Skraćenice)

Skraćenice upotrijebljene u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) BHDCA (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation*): *Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine,*
- b) CS (*Certification Specifications*): *Standardi gradnje zrakoplova,*
- c) EASA (*European Aviation Safety Agency*): *Evropska agencija za zrakoplovnu sigurnost,*
- d) ELT (*Emergency Locator Transmitter*): *Predajnik za lociranje u slučaju nužde,*
- e) ETSO (*European Technical Standard Order*): *Naredba o evropskim tehničkim standardima,*
- f) EU (*European Union*): *Evropska unija,*
- g) MTOM (*Maximum Take-Off Mass*): *Maksimalna masa zrakoplova pri polijetanju,*
- h) OPS (*Operations*): *Operacije (korištenje zrakoplova),*
- i) VFR (*Visual Flight Rules*): *Pravila letenja u vizualnim uvjetima.*

Član 3. (Svrha)

- (1) Ova instrukcija se izdaje u svrhu poboljšanja procedura, načina rada, unaprjeđenja kvaliteta održavanja i ujednačavanja prakse prilikom izrade Programa za tehničko održavanje zrakoplova.
- (2) BHDCA ovom instrukcijom utvrđuje dodatne zahtjeve za održavanje zrakoplova i zrakoplovnih komponenti (uključujući i motore), njihove intervale i standarde, koji su vezani za plovidbenost zrakoplova, a koji nisu navedeni u dokumentaciji proizvođača zrakoplova, s tim da se vodi računa o preporukama proizvođača (ako postoje u pogledu navedenih radova).

Član 4. (Opće uputstvo za dodatne zahtjeve)

Vlasnikov/operatorov Program tehničkog održavanja zrakoplova treba da sadrži dodatne zahtjeve za održavanje. Dodatni zahtjevi BHDCA vezani za održavanje zrakoplova su:

1. Za određivanje vremena između dvije revizije (TBO) motora/agregata (karburator, magneti, vakuum pumpa, itd.) i propelera (elise), vlasnik/operator mora primjenjivati preporuke proizvođača motora/agregata, kao što su servisni bilteni (SBs), servisna pisma (SLs), informativna servisna pisma (SILs) ili slični dokumenti na koje se priručnik za održavanje (MM) ili priručnik za planiranje održavanja (MS) pozivaju ukoliko nije definirano na neki drugi način prihvatljiv za BHDCA.
2. Provjera pito-statičkog sistema na pojavu gubitka fluida (curenje) se provjerava svaka 24 mjeseca i to u skladu sa EASA CS22.1325, EASA CS23.1325, EASA CS25.1325, EASA CS27.1325 ili EASA CS 29.1325, u zavisnosti od toga koji je CS primjenjiv.
 - Postupak provjere propusnosti pito-statičkog sistema na pojavu gubitka fluida se vrši na sljedeća dva načina:
 - a) stavljanjem pod pritisak pito-statičkog sistema na cca. 3,4kPa ("1inch mercury or 140 knots"); bez daljnjeg dodavanja pritiska ne smije doći do gubitka pritiska u periodu od 10 sekundi;
 - b) stavljanjem pod pritisak pito-statičkog sistema tako da pokazivač brzine zrakoplova pokazuje normalnu brzinu krstarenja. Nakon jedne minute je potrebno potvrditi da pokazivač brzine ne pokazuje manju brzinu.

U slučaju da je gubitak pritiska u pito-statičkom sistemu manji od onog propisanog od proizvođača, može se tolerirati kao ispravan.

3. Kalibracija visinomjera se provjerava svaka 24 mjeseca (primjenjiv standard: FAR 43, Dodatak E).
4. Kalibracija brzinomjera ("*Scale error*") se provjerava svaka 24 mjeseca (primjenjiv standard: ETSO-C2d ili ETSO-C46a, posljednja izmjena i dopuna).
5. Kalibracija pokazivača vertikalne brzine ("*Scale error*") se provjerava svaka 24 mjeseca (primjenjiv standard: ETSO-C8e, posljednja izmjena i dopuna).
6. Kalibracija magnetnog kompasa se provjerava svaka 24 mjeseca, a ukoliko su se na zrakoplovu provjeravale instalacije instrumenata, potrebno i ranije (primjenjiv standard: EASA CS 22.1327, EASA CS 23.1327, EASA CS 25.1327, EASA CS 27.1327 ili EASA CS 29.1327, posljednja izmjena i dopuna).
7. Kalibracija transpondera se provjerava svaka 24 mjeseca; (primjenjiv standard: FAR 43 Appendix F, posljednja izmjena i dopuna).
8. ELT se provjerava po preporukama proizvođača ili provjerava rok važenja baterije i dovoljne jačine signala odaslanog sa antene svakih 12 mjeseci.
9. Prsluci za spašavanje se provjeravaju po preporukama proizvođača ili se zamjenjuju svakih 12 mjeseci novima.
10. Inspekcija i zamjena pojaseva za vezivanje u kabini i kokpitu se vrši u skladu sa preporukama proizvođača ili, ako ne postoje takve preporuke, detaljna vizualna inspekcija se vrši svake godine, a zamjena svakih 12 godina.

11. Boce pod pritiskom punjene kisikom/azotom moraju biti servisirane i testirane u skladu sa preporukom proizvođača. Ukoliko nema takvih preporuka, boca će se servisirati ili testirati u skladu sa BiH nacionalnim propisima.
12. Vaganje zrakoplova koji se ne koristi za komercijalni zračni prijevoz (non CAT) će se vagati na svaka 72 mjeseca ili po preporuci proizvođača.
13. Vaganje zrakoplova koji se koristi za komercijalni zračni prijevoz (CAT) treba biti u skladu sa EU-OPS (Part-OPS).
14. Vaganje aparata za gašenje požara u kabini i kokpitu se obavlja na svakih 12 mjeseci.
15. Hidrostatički test aparata za gašenje požara će se obaviti po preporukama proizvođača ili, ukoliko nema takvih preporuka, na svakih 60 mjeseci.
16. Provjera kompletnosti i rokova trajanja sadržaja kutije za prvu pomoć će se obaviti na svakih 12 mjeseci.
17. Gipka crijeva u prostoru motora:
 - U slučaju kada su u pitanju gumena crijeva, onda se inspekcija i zamjena vrši prema preporukama proizvođača ili, ako takvih preporuka nema, zamjena se vrši nakon 5 godina od njihove instalacije;
 - U slučaju kada su u pitanju teflonska crijeva, onda se inspekcija i zamjena vrši prema preporukama proizvođača ili, ako takvih preporuka nema, zamjena se vrši nakon 10 godina od njihove instalacije.
18. Obnova, inspekcija i zamjena gipkih crijeva u trupu zrakoplova se vrši po preporukama proizvođača. Ukoliko nema takvih preporuka, zamjena crijeva se vrši nakon 10 godina od njihove instalacije.
19. Obnova, inspekcija i zamjena crijeva vakuum sistema se vrši po preporukama proizvođača. Ukoliko nema takvih preporuka, zamjena crijeva se vrši nakon 10 godina od njihove instalacije.
20. Provjera kapaciteta baterije se vrši po preporukama proizvođača. Ukoliko nema takvih preporuka, rok za provjeru kapacitivnosti kod olovne baterije ne smije biti duži od 3 mjeseca i 4 mjeseca za NiCd baterije. Za (VFR) zrakoplove, čija je MTOM < 1200 kg, rok za provjeru kapacitivnosti baterije ne smije biti duži od 12 mjeseci.
21. Pregledi izlaza/otvora u slučaju opasnosti se provjeravaju po preporukama proizvođača. Ukoliko nema takvih preporuka, operativni pregled se vrši svakih 6 mjeseci.
22. Funcionalna proba snimača glasa u kokpitu (CVR) se vrši po preporukama proizvođača ili, ako nema preporuka proizvođača, svaka 24 mjeseca.
23. Funcionalna proba snimača podataka o letu (FDR) se vrši po preporukama proizvođača ili, ako nema preporuka proizvođača, svaka 24 mjeseca.
24. Postupak u slučaju dužeg stajanja klipnog motora zrakoplova – preporuka proizvođača ili, ako nema preporuka proizvođača, startovanje motora je obavezno jednom u 30 dana do postizanja radne temperature ulja u motoru.
25. Ispravnost kuke za vuču na zrakoplovu se provjerava svake godine, a revizija prema preporuci proizvođača ili nakon ne više od 2000 lansiranja (take-off).

Član 5.
(Prijelazne odredbe)

Svi vlasnici/operatori zrakoplova, upisanih u Registar civilnih zrakoplova Bosne i Hercegovine, dužni su da postupe po ovoj instrukciji u roku od 6 mjeseci od dana njenog stupanja na snagu.

Član 6.
(Stupanje na snagu)

Ova instrukcija stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Banja Luka, 19.06.2014. godine
Broj: 1-3-02-2-591-1/14

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, s.r.